

การพัฒนาารูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี

สุรพล พุดคำ

นักวิชาการอิสระ

DEVELOPMENT OF CURRICULUM MANAGEMENT MODEL IN EDUCATIONAL
FOUNDATION SCHOOL WITHIN EDUCATIONAL AREA OF LOPBURI,
SARABURI, AND SINGBURI PROVINCE

Surapon Putkum

Independent scholar

E-mail address: phumphakhawat.ps@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) 4 มิถุนายน 2562

วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised) 6 มีนาคม 2564

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 5 มิถุนายน 2562

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี ให้บรรลุสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนดียิ่งขึ้น ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะใช้การวิจัยเชิงคุณภาพโดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้อำนวยการสถานศึกษาจังหวัดละ 2 คน ขั้นตอนที่ 2 เป็นการพัฒนาารูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี โดยใช้วิธีการวิจัยแบบกลุ่มสนทนากับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 คนและผู้อำนวยการสถานศึกษาจังหวัดละ 3 คนรวมเป็นสมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่มสนทนาจำนวน 13 คน ตัวแปรที่ศึกษา คือ การพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรที่ประกอบด้วย จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลหลักสูตร และการกำกับติดตามประเมินผล และขั้นตอนที่ 3 เป็นการศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี

ผลของการวิจัยในแต่ละขั้นตอนเป็นดังนี้คือ ขั้นตอนที่ 1 สภาพและปัญหาในการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี จะเป็นลักษณะขั้นตอนการดำเนินการที่เริ่มจากการพิจารณาแบบเรียนที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอน การจัดครูผู้สอนในแต่ละรายวิชาของแต่ละชั้นเรียน การจัดทำแผนการสอนของครูแต่ละคนที่รับผิดชอบการสอนในแต่ละรายวิชา การสอน

การจัดหาและการจัดทำสื่อการสอน การสร้างเครื่องมือในการวัดประเมินผลการเรียน และการรายงานผลการเรียนของนักเรียน และเป็นรูปแบบการดำเนินการในลักษณะนี้เป็นประจำทุกปี ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี พบว่า หลักสูตรที่สถานศึกษานำมาใช้ในการเรียนการสอนควรเป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เมื่อเป็นเช่นนี้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรจึงต้องเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยกเว้นจุดมุ่งหมายของแต่ละสาระเท่านั้นที่สถานศึกษาสามารถกำหนดได้เอง โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรกลุ่มสนทนาเห็นว่า ควรเป็นแบบเดียวกันกับเนื้อหาของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ส่วนรายละเอียดของแต่ละสาระสถานศึกษาจะต้องปรับให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้กลุ่มสนทนายังเห็นว่าในแต่ละสาระควรขึ้นนำการจัดการเรียนการสอนของครูให้ชัดเจน โดยชี้แนะลงไปว่าควรใช้เวลาเท่าใดในการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนนั้น ควรเป็นความรู้ความสามารถของครูผู้สอนมากกว่าพึ่งพาแบบเรียนแบบเรียนจะเป็นเพียงหนังสือเสริมความรู้ให้กับนักเรียนเท่านั้น การประเมินผลหลักสูตร กลุ่มสนทนาเห็นว่าควรมีการประเมินผลหลักสูตรภายหลังเสร็จสิ้นการบริหารหลักสูตรในแต่ละปีการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าครูวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระทุกกลุ่มสาระ จะเป็นผู้กำกับติดตามประเมินผลในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร และขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ร่วมประชุมเพื่อรับทราบรูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี เห็นว่ามีความเป็นไปได้สูงเพราะเป็นรูปแบบที่ไม่แตกต่างจากรูปแบบเดิมที่เคยปฏิบัติกันมานานัก ไม่ถือว่าเป็นการเพิ่มภาระงานให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและมีผลกระทบต่อการประกันคุณภาพและการทดสอบระดับชาติน้อยอีกด้วย

คำสำคัญ: การบริหารหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี

Abstract

The purpose of this research is to develop the curriculum management model of basic education institutions in the educational area of Lopburi, Saraburi and SingBuri to achieve better student achievement. The quality is divided into 3 steps: step 1 is to study the conditions and problems in the curriculum administration of basic schools in Education area in LopBuri, Saraburi and SingBuri provinces by using in-depth interview method with 2 school directors per province Saraburi and SingBuri by using a group research method. Discussions with 4 experts and 3 school directors each province is included. The members

who attended the discussion groups of 13 variables studied, is to develop a model curriculum consists of. Course objectives, curriculum content structure, curriculum implementation, curriculum evaluation And monitoring and evaluation, and step 3 is a feasibility study of the curriculum management model of basic education institutions in the educational area of LopBuri, Saraburi and SingBuri

The results of the research in each step are as follows: Step 1 the conditions and problems in the curriculum administration of basic education institutions in the educational area of LopBuri, Saraburi and SingBuri will be the process of proceedings starting from consideration. The course that will be used in teaching, organizing teachers in each course of each class, creating a lesson plan for each teacher responsible for Teaching in each course, teaching, recruitment and preparation of teaching materials, creating tools for measuring, evaluating performance and reporting of student results, and as an action model in this manner every year. Step 2 Development of the curriculum management model of basic education institutions in the educational area of LopBuri, Saraburi and SingBuri. In 2008, when the purpose of this course was to follow the core curriculum of basic education, except for the purpose of each subject that the educational institution can define itself, the content structure of the course, the discussion group agreed that it should be the same as the content. Of the core curriculum of study In addition, the discussion group considers that each subject should direct the teaching and learning of the teacher by pointing out how much time should be spent in the teaching and learning of the theory, practice and practice. Self-study, use of the curriculum in teaching should be the knowledge of the teacher rather than taking the form of study, it is only a supplementary book for students. The discussion group agreed that the evaluation of the curriculum after the completion of the course administration in each academic year and the discussion group saw that the basic school board consisting of the director of the school, the deputy director of the educational institute, the head of the academic teacher, the head of the group Every group will be directed to monitor, evaluate in all matters related to the administration of the curriculum and the steps 3 The feasibility study of the curriculum management model of basic education institutions in the educational area of LopBuri, Saraburi and SingBuri found that the school director who attended the meeting to acknowledge the curriculum management style of the place Basic education in the educational area of LopBuri, Saraburi and SingBuri Saw that there is a high possibility because it is a form that is not different from the original

format that has been performed very much, not considered as increasing the workload for the school administrators and affecting the quality assurance And less national tests as well

Keywords: Course Administration, Basic education institute, area of Lopburi Saraburi and Singburi

บทนำ

การศึกษามีบทบาทสำคัญต่อสังคมและประเทศชาติ ทุกประเทศบนโลกใบนี้จะละทิ้งการศึกษาไม่ได้ นักปกครองที่ยิ่งใหญ่จะให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมากจนมีคำกล่าวว่า “ประเทศใดที่คนในชาติมีการศึกษาดีการพัฒนาประเทศจะกระทำได้อย่างง่าย แต่ถ้าประเทศใดละทิ้งการศึกษการพัฒนาประเทศจะกระทำได้อย่างยาก” ดังนั้นประเทศที่เจริญแล้วทั้งหลายจึงพยายามทุ่มงบประมาณให้กับการศึกษาในระดับต้น ๆ ทั้งนี้ก็นำมาจัดซื้อ จัดหาอุปกรณ์การศึกษาไม่ว่าจะเป็นวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ รวมทั้งบุคคลที่มีคุณภาพมาทำหน้าที่ความเป็นครู เพื่อให้การศึกษาได้ทำหน้าที่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ทุกคนในสังคมคาดหวัง โดยองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการศึกษานอกจากบุคลากรที่ทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนแล้ว หลักสูตรก็ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญรองลงมาจากบุคลากร ทั้งนี้เพราะหลักสูตรจะเป็นเครื่องมืออันสำคัญที่จะกำหนดแนวทางในการให้การศึกษาของครูว่าในแต่ละชั้นปีจะต้องสอนเนื้อหาสาระใดบ้าง และเมื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรแล้วจะทราบว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการเรื่องใดมากน้อยเพียงใด ดังนั้นเป้าหมายของการศึกษาในแต่ละระดับจึงถูกกำหนดในหลักสูตร ทำให้ผู้ประกอบการที่ต้องการใช้แรงงานรู้ได้ว่าธุรกิจของตนควรใช้บุคคลที่สำเร็จการศึกษาในระดับใด ดังเช่นรายงานการวิจัยของรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง รายงานว่า ผู้ประกอบการจะรับคนเข้าทำงานที่มีวุฒิ ปวช., ปวส., หรือวุฒิ ม.6 (มติชน ฉบับวันพฤหัสบดีที่ 23 มีนาคม 2560, หน้า 17) นั้นแสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการได้ศึกษาพฤติกรรมของผู้สำเร็จการศึกษาแล้วเห็นว่า ผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช., ปวส., หรือ ม.6 ก็สามารถทำงานในธุรกิจของตนให้บรรลุผลสำเร็จได้เมื่อหลักสูตรมีความสำคัญดังกล่าวข้างต้น สถานศึกษาหลายแห่งจึงพยายามที่จะทำให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอนในสถานศึกษาของตน ความพยายามที่จะทำให้หลักสูตรบรรลุผลดีต่อสถานศึกษาอย่างแท้จริง ผู้บริหารสถานศึกษาจึงพยายามศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร และดำเนินการบริหารหลักสูตรอย่างจริงจัง จากการสนทนากับผู้บริหารสถานศึกษาบางคน (สัมภาษณ์, 2561) ทำให้ทราบว่า การบริหารหลักสูตรมักจะเริ่มจากการศึกษาหลักสูตรในแต่ละชั้นเรียนมีเนื้อหาสาระอะไรบ้าง ครูคนใดเหมาะสมที่จะสอนเนื้อหาใดก็จัดให้เป็นผู้สอนในเนื้อหานั้น การที่ครูที่สถานศึกษามอบหมายให้รับผิดชอบการสอนในเนื้อหาสาระใดก็ต้องพยายามศึกษาเนื้อหาที่รับผิดชอบนั้นจากนั้นจึงเป็นการเลือกแบบเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่างที่จะตกลงร่วมกันว่าจะใช้แบบเรียนเล่มใดหรือใครเป็นผู้เรียบเรียงดี จึงจะเหมาะสมซึ่งบางครั้งสถานศึกษาอาจไม่มีโอกาสเลือก แต่จะใช้แบบเรียนตามที่คุณบริหารการศึกษาระดับสูงส่งลงมาให้ใช้แบบเรียนเล่มใด ใครเป็นผู้แต่ง สถานศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว

การเลือกแบบเรียนจึงเป็นวิธีการที่สำคัญวิธีหนึ่งของการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษาบางแห่ง หลังจากนั้นจึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องจัดทำแผนการสอนให้ผู้บริหารสถานศึกษาเกิดความมั่นใจในการสอนของครูว่าครูได้สอนตามแผนการสอนที่ได้ส่งมาให้ผู้บริหารสถานศึกษาตรวจ

กิจกรรมการสอนเป็นกิจกรรมเริ่มต้นหลังจากผู้บริหารสถานศึกษาได้ตรวจแผนการสอนของครูแล้ว ซึ่งในแผนการสอนของครูจะประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการสอน เนื้อหาสาระที่จะนำมาสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน การเขียนแผนการสอนของครูแต่ละคนหรือแต่ละสถานศึกษาก็มีความแตกต่างกัน ครูบางคนจะเขียนแผนการสอนพอเป็นแนวทางเพื่อการสอนของตน เมื่อผู้อื่นมาพบเห็นแผนการสอนก็จะมองไม่ออกกว่ารายละเอียดของเนื้อหาเป็นไปตามขั้นตอนของการเรียนรู้หรือไม่ กิจกรรมการเรียนการสอนจะเป็นการกล่าวถึงขั้นตอนการสอนแต่จะไม่กล่าวถึงแต่ละขั้นตอนจะทำอะไร อะไรคือสื่อการสอนในการสอนเรื่องนี้และสื่อแต่ละสื่อจะนำไปใช้สอนในขั้นตอนใดผู้ที่พบเห็นจะต้องคาดการณเอาจเอง ส่วนการวัดและประเมินผลครูผู้สอนจะบอกรวบๆว่าเป็นการวัดและประเมินผลโดยใช้การทดสอบแบบใด เช่น การวัดและประเมินผลครั้งนี้จะใช้แบบทดสอบแบบปรนัยจำนวนกี่ข้อก็แจ้งไปแต่ไม่ได้สร้างแบบทดสอบให้ดู หรือครูบางคนก็แจ้งว่าการทดสอบครั้งนี้จะเป็นแบบทดสอบแบบอัตนัยเป็นต้น แต่ก็มีครูบางคนทำแผนการสอนอย่างละเอียดโดยเริ่มตั้งแต่เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล เมื่อผู้พบเห็นได้ดูแผนการสอนแล้วจะเข้าใจทันทีว่าสอนอะไร สอนอย่างไรและมีการวัดและประเมินผลอย่างไร

สรุปผลการใช้หลักสูตรภายหลังจากการสอนของครูแต่ละครั้ง ซึ่งไม่มีการสรุปไว้เป็นหลักฐานทั้ง ๆ ที่เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก การสรุปการใช้หลักสูตรของครูผู้สอนแต่ละคนจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาในครั้งต่อไป รวมทั้งการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาในอนาคตที่จะพัฒนางานทางด้านวิชาการ ที่เห็นได้อย่างเด่นชัดก็คือ การจัดซื้อจัดจ้าง วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน ครูแต่ละคนไม่ได้บันทึกไว้ในแผนการสอนว่าสถานศึกษาควรจัดซื้อจัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ประเภทใด พอใกล้สิ้นปีงบประมาณสถานศึกษาก็ต้องจัดทำแผนเพื่อขอของบประมาณมาใช้จ่ายในปีการศึกษาต่อไป ถ้าจะให้ดีครูควรบันทึกผลการสอนด้วยว่าถ้าจะให้ดีมีคุณภาพควรใช้สื่อการสอนแบบใด พอจะทำแผนของงบประมาณก็นำแผนการสอนมาเปิดดูสถานศึกษาก็จะรู้ทันทีว่าการสอนที่ดีควรใช้สื่อแบบใดก็จะได้จัดซื้อจัดจ้างตามข้อเสนอแนะ ไม่ต้องมาคิดย้อนหลังว่าควรใช้สื่อแบบใด ความผิดพลาดก็จะเกิดขึ้น คุณภาพการศึกษาก็จะไม่เป็นไปดังที่คาดหวัง

จากการบริหารหลักสูตรดังกล่าวข้างต้นการจัดการศึกษาของไทยก็ยังมีปัญหาที่จะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ที่สำคัญคือคุณภาพการศึกษายังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจดังจะเห็นได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมาก และต่ำกว่าหลายประเทศในแถบเอเชีย รวมทั้งด้านคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนยังต้องมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นอีกมาก ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับยังขาดคุณภาพ และความรู้ความสามารถไม่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน และขาดทักษะในการทำงานสำหรับประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการและการใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษา

ยังเป็นปัญหาที่จำเป็นจะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข โดยเฉพาะการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการศึกษาที่ได้รับค่อนข้างสูงแต่นำมาใช้จ่ายเพื่อพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาครูค่อนข้างน้อย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่ำ สามารถดูได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (โอเน็ต) ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และประถมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 4 วิชา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ สรุปได้ว่าผลการทดสอบโอเน็ต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาภาษาไทยคะแนนเฉลี่ย 48.29 คะแนน วิชาภาษาอังกฤษ คะแนนเฉลี่ย 30.45 คะแนน วิชาคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย 32.28 คะแนน และวิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย 32.28 คะแนน และผลการสอบโอเน็ตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาไทย คะแนนเฉลี่ย 46.56 คะแนน วิชาภาษาอังกฤษ คะแนนเฉลี่ย 36.34 คะแนน วิชาคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย 37.12 คะแนน และวิชาวิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย 39.12 คะแนน (มติชนฉบับวันอังคารที่ 27 มีนาคม 2561, หน้า 21)

ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่ำมีหลายสาเหตุ และสาเหตุที่หลายคนคิดตรงกันก็คือ คุณภาพครูซึ่งไม่ใช่สาเหตุเดียว สภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและการศึกษาก้าวไม่ทันก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งดังที่ ฐากร ตัณฑสิทธิ์ เลขาธิการสทช. ได้กล่าวถึง 5G เข้ามาแล้วจะทำให้โลกเปลี่ยนไปอีกครั้ง ทั้งนี้เพราะ 5G จะทำให้เกิด 4 สิ่งที่เคยคิดว่าอยู่ไกลตัวจะกลายเป็นใกล้ตัว ดังนี้ (มติชนฉบับวันอาทิตย์ที่ 4 มีนาคม 2561, หน้า 13)

1. อินเทอร์เน็ต ออฟ ธิงส์ หรือ ไอโอที (Internet of things) จะทำให้ทุกอย่างมี “ซิม” สามารถติดต่อสื่อสารกันได้

2. ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) หรือ “เอไอ” (AI) ที่จะช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล

3. เทคโนโลยีเสมือนจริง (Virtual Reality) หรือ “วีอาร์” (VR) และ

4. เทคโนโลยีความจริงแบบต่อเติม (Augmented Reality) หรือ “เออาร์” (AR)

5 G จะมีอิทธิพลอันสำคัญยิ่งที่จะทำให้สังคมในอนาคตเปลี่ยนไป ประเทศไทยเป็นสังคมหนึ่งที่จะอยู่แบบนิ่งเฉยคงไม่ได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับสภาพสังคมให้เปลี่ยนแปลงไปเพื่อการอยู่รอด มินิภาวการได้เสนอแนวคิดที่สภาพสังคมไทยจะต้องปรับตนเองให้เป็นประเทศไทย 4.0 ซึ่ง (โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, 2543) ได้กล่าวถึงประเทศไทย 4.0 ว่า หมายถึง การปฏิรูปประเทศไทยไปสู่ความมั่นคงอย่างมั่นคง และยังยืนเพื่อให้หลุดพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนโมเดลเศรษฐกิจจากแบบพึ่งพาการลงทุนจากต่างประเทศมาเป็นการลงทุนวิจัยและพัฒนาตนเอง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษา คน สร้างการวิจัยและพัฒนาโครงสร้างเศรษฐกิจให้ไทยสามารถอยู่ได้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยการขับเคลื่อนการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ การปฏิรูปการวิจัยและพัฒนา การปฏิรูปการศึกษาที่จะต้องดำเนินการไปพร้อมๆ กัน (มติชนรายวัน ฉบับวันพุธที่ 20 กันยายน 2560 , หน้า 16) เมื่อสภาพทางสังคมจะต้องเปลี่ยนไปการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนก็ต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยมี

เป้าหมายให้สถานศึกษากำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างสมรรถนะที่สำคัญให้แก่ผู้เรียนอันเป็นคุณลักษณะที่
ต้องถื่นพึงประสงค์ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน
เพื่อใช้เป็นทิศทางในการบริหารหลักสูตร ที่สำคัญหลักสูตรแกนกลางยังได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำ
ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ให้ทั้งนี้ก็เพื่อเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตาม
ความพร้อมและความต้องการของตนเมื่อเป็นเช่นนี้สถานศึกษาจึงต้องศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ชัดเจนทั้งนี้ก็เพื่อที่จะนำความรู้ ความเข้าใจมาพัฒนาการบริหารหลักสูตร
สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
คาดหวัง และนี่คือ สาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรีจากที่กล่าวมาจึงเป็นคำถามที่
จะต้องศึกษาในครั้งนี้คือ รูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่จังหวัดลพบุรี
สระบุรี และสิงห์บุรี ควรเป็นรูปแบบใดจึงจะทำให้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่จังหวัดลพบุรี สระบุรี
และสิงห์บุรี ให้บรรลุสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนดียิ่งขึ้น

สมมติฐานของการวิจัย

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรีได้นำรูปแบบการ
บริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้พัฒนาขึ้นไปใช้ จะทำให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษามี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้ผลการวิจัยครั้งนี้สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
ผู้วิจัยขอกำหนดขอบเขตของการนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงโดยได้มาจากประชากรที่ดำรง
ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี จำนวน
30 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การบริหารหลักสูตรที่จะสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นในแต่ละสถานศึกษาจำเป็นต้องสร้าง
รูปแบบการบริหารหลักสูตรของตนเองขึ้นมา สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่จังหวัดลพบุรี สระบุรี และ
สิงห์บุรีก็เช่นกันที่จะต้องมียุทธศาสตร์การบริหารหลักสูตรที่เป็นของตนเอง ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมแนวคิดของ

นักวิชาการทางด้านหลักสูตรและการสอนที่เห็นว่าจะสอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่ทั้ง 4 คน คือ (ธำรง บัวศรี, 2542: 9) (ชนันท์ ธาตุทอง, 2552: 12) (บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553: 15 – 16) และโบแฮมพ์ (Beceuchamp, 1981 อ้างถึงในวิชัย วงษ์ใหญ่, 2554: 10) มาบูรณาการโดยมีความเชื่อว่าการบริหารจัดการสถานศึกษามีประสิทธิภาพนั้น สถานศึกษาจะต้องมีอิสระในการดำเนินการ (Brown, 1990) เมื่อเป็นเช่นนั้นการบูรณาการรูปแบบการบริหารหลักสูตรจึงต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบในการดำเนินงานทั้งหมด ซึ่งองค์ประกอบของการดำเนินการนี้ผู้วิจัยจะใช้วิธีการเชิงระบบ (System Approach) มาเป็นหลักในการพิจารณา (Lunenberg & Ornstein, 1996: 17) สถานศึกษาแต่ละแห่งมีข้อจำกัดในการดำเนินงานมาก โดยเฉพาะข้อจำกัดในการยอมรับของสังคมในคุณภาพของผู้เรียน ข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรที่จะนำไปใช้ในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และระบบการเมืองการปกครองทั้งที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกสถานศึกษา ดังนั้นการพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมกับข้อจำกัดต่าง ๆ เหล่านี้มากที่สุดก็คือ การพิจารณาตามแนวคิดเชิงระบบแบบเปิด (Open System) ทั้งนี้เพราะแนวคิดเชิงระบบแบบเปิดจะเป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน สถานศึกษาไม่สามารถที่แยกตนออกจากสภาพแวดล้อมได้ องค์ประกอบที่สำคัญของระบบแบบเปิดจะประกอบด้วยองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 4 ประการ คือ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการเปลี่ยนแปลง (Transformation Process) ผลผลิต (Output) และการย้อนกลับ (Feedback) ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเหมาะสมในการศึกษาจึงจำแนกองค์ประกอบของการพิจารณาโดยยึดแนวคิดเชิงระบบแบบเปิดดังนี้ คือ ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ผู้มีอำนาจในการกำกับติดตามผลการพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษานั้น ๆ คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาที่ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าครูวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และ/หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูในสถานศึกษานั้น กระบวนการเปลี่ยนแปลงได้แก่ องค์ประกอบของหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลหลักสูตร และการกำกับติดตามประเมินผล ส่วนผลผลิต ได้แก่ จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษาที่มุ่งให้นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ จากที่กล่าวมานี้สรุปเป็นภาพประกอบได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะแบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ขั้น ดังนี้ (Krueger, 1988: 49) คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรีและสิงห์บุรี โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้อำนวยการสถานศึกษาจังหวัดละ 2 คนเป็นการตั้งคำถามแบบสนทนาถึงการเริ่มต้นของการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาไปจนถึงสุดท้ายของการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์สรุปรวมเป็นสภาพและปัญหาในการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี โดยใช้วิธีการวิจัยแบบกลุ่มสนทนากับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 คน และผู้อำนวยการสถานศึกษาจังหวัดละ 3 คนรวมสมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่มสนทนา 13 คนมีขั้นตอนการดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างมโนทัศน์ในการวิจัย (Conceptualization) ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดในการศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อันเป็นเรื่องของการบริหารวิชาการ ที่ประกอบด้วย จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การกำกับประเมินผลหลักสูตร และการกำกับติดตามประเมินผล ซึ่งเป็นการศึกษาจากตำรา หรือเอกสารวิชาการต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อสร้างความเข้าใจและใช้เป็นข้อมูลในการตั้งประเด็นคำถามให้แก่ผู้ร่วมสนทนา

ขั้นที่ 2 การดำเนินการ (Conducting) ในขั้นนี้ผู้วิจัยแบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 การพัฒนาคำถาม (Developing the questions) ในการตั้งประเด็นคำถามนั้น ผู้วิจัยนำแนวคิดที่ได้จากการศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตรมาตั้งเป็นประเด็นคำถาม ประเด็นหลัก ๆ ดังนี้

1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยตั้งประเด็นคำถามว่าแหล่งที่มาของจุดมุ่งหมายสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรนำมาจากที่ใด

2) โครงสร้างเนื้อหาสาระ โดยตั้งประเด็นคำถามว่า แหล่งที่มาของเนื้อหาสาระควรมาจากแหล่งใด การกำหนดเวลาในแต่ละเนื้อหาสาระควรแจ้งให้ทราบถึงกิจกรรมที่ต้องดำเนินการในแต่ละเนื้อหาสาระให้มีความชัดเจนอย่างไร

3) การนำหลักสูตรไปใช้ โดยตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับการเตรียมการอย่างไรถึงจะทำให้การใช้หลักสูตรมีคุณภาพ รวมทั้งการตรวจสอบคุณภาพการใช้หลักสูตรควรเป็นแบบใด

4) การประเมินผลหลักสูตร โดยตั้งประเด็นคำถามเพื่อต้องการคำตอบว่าการประเมินหลักสูตรที่เหมาะสมที่สุดควรเป็นช่วงใด

5) การกำกับติดตามประเมินผล โดยตั้งประเด็นคำถามในการกำกับติดตามประเมินผลของแต่ละขั้นตอนของการบริหารหลักสูตรนั้น ตามโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา บุคลากรกลุ่มใดควรมีบทบาทในการกำกับติดตามประเมินผล

ส่วนที่ 2 การสร้างทักษะในการสัมภาษณ์ (Learning interview skills) การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ลองทดลองตั้งคำถามกับผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 2 คน ผลของการตอบแบบถามถ้าตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ จะถือว่าเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีความเที่ยงตรง สามารถนำไปใช้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการมาวิเคราะห์ต่อไป

ส่วนที่ 3 การคัดเลือกผู้เข้าร่วมกลุ่ม (Selecting group participants) การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่เป็นอาจารย์สอนอยู่ในมหาวิทยาลัยที่รับผิดชอบทั้ง 3 จังหวัดจำนวน 4 คนและเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 9 คนรวมผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนา 13 คนโดยกำหนดตัวแปรในการสนทนาครั้งนี้ คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลหลักสูตร และการกำกับติดตามประเมินผล การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ฐานนิยมเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรีในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยนำผลสรุปที่ได้จากการสนทนากลุ่มไป

สร้างเป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า 5 ตัวเลือก เพื่อหาความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี ใช้ค่าเฉลี่ยในการวิเคราะห์หาความเป็นไปได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้จะใช้เป็นแนวทางในการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอันที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับชมเชยท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 6 คนพบว่าการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี มักจะเริ่มต้นด้วยการประชุมคณะกรรมการของสถานศึกษาเพื่อหารือหรือแจ้งให้ทราบว่า ในปีการศึกษานี้สถานศึกษาจะใช้แบบเรียนของใคร หรือเป็นการแจ้งให้ทราบว่าในปีการศึกษานี้สถานศึกษาจะใช้แบบเรียนเล่มใด จากนั้นก็จะแบ่งภาระหน้าที่การสอนโดยการกำหนดตัวครูแต่ละคนว่าใครจะสอนห้องใด ซึ่งแจ้งภาระหน้าที่ที่เป็นจุดเน้นของเขตพื้นที่หรือของสถานศึกษาให้คณะครูได้รับทราบและยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ ทั้งนี้รวมถึงรูปแบบการจัดทำแผนการสอน การวัดประเมินผลการสอน การแจ้งผลการเรียนของนักเรียนให้ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับให้ทราบ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ จังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี จากการสนทนากลุ่มพบว่า ระดับบุคคลหรือคณะบุคคลที่ทำหน้าที่ในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา การตัดสินใจให้สถานศึกษาต้องมีรูปแบบการบริหารหลักสูตรเป็นของตนเอง การสร้างความเข้าใจในหลักสูตรของสถานศึกษา การประเมินผลหลักสูตรขณะที่ทำการทดลองและภายหลังเสร็จสิ้นการทดลอง และการกำกับติดตามประเมินผลการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาควรปรับปรุงพัฒนา ดำเนินการต่อไปและยกเลิก ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มเห็นร่วมกันว่า ควรเป็นบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาที่ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าครูวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

ส่วนที่มาของหลักสูตรที่สถานศึกษานำมาใช้ในการเรียนการสอนในปัจจุบันนั้นกลุ่มสนทนาได้แยกความคิดเห็นออกเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายแรกมีความเห็นว่า หลักสูตรที่สถานศึกษานำมาใช้ในการเรียนการสอนในปัจจุบันนั้นควรเป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรระดับชาติ และฝ่ายที่สองมีความเห็นว่า หลักสูตรที่สถานศึกษานำมาใช้ในการเรียนการสอนในปัจจุบันนั้นจะต้องเป็นหลักสูตรของสถานศึกษาที่พัฒนามาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อเป็นเช่นนี้การกำหนด

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาจึงเป็นจุดมุ่งหมายเดียวกันกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยที่สถานศึกษาจะไม่คำนึงถึงจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกับนโยบาย การบริหารและการพัฒนาประเทศของรัฐบาล และยังเป็นจุดมุ่งหมายที่ไม่ต้องคำนึงถึงบุคลิกลักษณะของ ชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่อีกด้วย นอกจากจุดมุ่งหมายระดับหลักสูตรที่ต้องคล้อยตามหลักสูตรแกนกลางและ จุดมุ่งหมายของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ก็ต้องสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางอีกเช่นกัน ยกเว้น จุดมุ่งหมายของแต่ละสาระเท่านั้นที่สถานศึกษาสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนเองได้

การกำหนดโครงสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษานั้นกลุ่มสนทนาเห็นว่า โครงสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาควรเป็นแบบเดียวกันกับโครงสร้างประสบการณ์ การเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ส่วนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในแต่ละสาระการเรียนรู้นั้นจะต้องเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ ที่ผู้เรียนจะต้องนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้โดย ยึดแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลัก แต่ถึงอย่างไร ก็ดีถ้าถามถึงแหล่งที่มาของหลักสูตรสถานศึกษาแล้ว กลุ่มสนทนางroupส่วนใหญ่เห็นสอดคล้องต้องกันว่า หลักสูตรของสถานศึกษาควรมีแหล่งที่มาจากความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก และอาจเสริมสังคมและ วัฒนธรรมเข้าไปด้วยก็ได้ ในเรื่องของการกำหนดเวลาเรียนนั้นกลุ่มสนทนาเห็นว่า ควรกำหนดเวลาเรียนที่เป็น เนื้อหาที่ชั่วโมง เวลาฝึกภาคปฏิบัติก็ชั่วโมง และเวลาที่นักเรียนจะต้องไปค้นคว้าหาประสบการณ์เพิ่มเติมก็ ชั่วโมง ดังนั้นในแต่ละสาระควรกำหนดให้ชัดเจนลงไปเช่น ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สาระการเรียนรู้ภาษาไทยมี ทั้งหมด 5 สาระคือ สาระการอ่าน 60 (30-30-60) สาระการเขียน 40 (10-30-40) การฟัง การดูและการพูด 30 (10-20-30) หลักการใช้ภาษา 30 (10-20-30) และวรรณคดีวรรณกรรม 30 (10-20-30) เป็นต้น

ในเรื่องของการนำหลักสูตรไปใช้นั้น สิ่งเริ่มต้นที่สำคัญที่สุดก็คือ การสร้างความเข้าใจร่วมกันในหมู่ คณะครู และสิ่งที่แสดงออกถึงความพร้อมที่จะนำหลักสูตรของสถานศึกษาไปใช้ได้คือ การกำหนดเวลาในการ ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้พร้อม เพื่อให้ครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้รับรู้ว่าในสาระการ เรียนรู้ที่ครูรับผิดชอบนั้นมีกี่กลุ่มสาระ แต่ละสาระสอนเนื้อหาเป็นเวลาเท่าใด และเป็นเวลาที่ใช้ปฏิบัติเท่าใด ทั้งนี้เพื่อง่ายต่อการวางแผนโครงสร้างและการจัดทำแผนการสอน เฉพาะกลุ่มสนทนาเห็นตรงกันว่าความสำเร็จของ หลักสูตรสถานศึกษาอยู่ที่ความพร้อมของครู การอาศัยแบบเรียนอย่างเดียวคงเป็นไปได้ยาก เพราะกลุ่ม สนทนาเห็นว่าแบบเรียนนั้นเป็นเพียงหนังสือเสริมความรู้ให้กับนักเรียนเท่านั้น การสอนที่มีประสิทธิภาพจึง ขึ้นอยู่กับความรู้และความสามารถของครู และเมื่อเกิดปัญหาใด ๆ ในขณะที่ยกหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ ผู้ที่จะให้คำแนะนำได้ดีที่สุดก็คือ คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาที่ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าครูวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

เมื่อสถานศึกษาได้นำหลักสูตรสถานศึกษาออกใช้แล้ว ย่อมจะต้องมีผู้ประเมินผลหลักสูตรที่นำออกมา ใช้นั้น กลุ่มสนทนาเห็นว่า ในการประเมินหลักสูตรของสถานศึกษานั้นกลุ่มสนทนาเห็นว่า ควรมีการประเมิน ภายหลังการบริหารหลักสูตรเสร็จสิ้นลง แต่ก็ยังมีกลุ่มสนทนาบางคนเห็นว่า ควรมีการประเมินระหว่างดำเนินการ บริหารหลักสูตรด้วย เพราะในความเป็นจริงแล้วเมื่อเกิดมีปัญหาลุกขึ้นในขณะการนำหลักสูตรไปใช้ ถ้าเป็น

ปัญหาที่ไม่ใหญ่โตมากนักก็สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ทันที แต่แน่นอนที่สุดถ้ามีปัญหาเกิดขึ้นในขณะการนำหลักสูตรไปใช้ กลุ่มสนทนาเห็นว่าควรนำปัญหาเหล่านั้นไปปรับปรุงแก้ไขภายหลังการบริหารหลักสูตรเสร็จสิ้นโดยเฉาะวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

สรุปสิ่งที่จะต้องปรับปรุงและพัฒนาไปจากเดิมอันเนื่องมาจากการสนทนาดังกล่าวก็คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้สถานศึกษาสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายได้เองในระดับสาระเท่านั้น การกำหนดโครงสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้สถานศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องต่อความต้องการของผู้เรียนที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน ส่วนการกำหนดเวลาเรียนในแต่ละสาระ กลุ่มสนทนาดำเนินการให้สถานศึกษากำหนดเวลาในการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร คือ กำหนดเวลาเรียนที่เป็นเนื้อหา และเวลาฝึกปฏิบัติให้ชัดเจน การนำหลักสูตรไปใช้ สนทนาดังกล่าวเห็นว่าความสำเร็จของหลักสูตรอยู่ที่ความพร้อมของครูการอาศัยแบบเรียนอย่างเดียวจะทำให้สถานศึกษาบรรลุผลสำเร็จได้โดยยาก การประเมินผลหลักสูตรกลุ่มสนทนาเห็นว่าควรมีการประเมินหลักสูตรภายหลังเสร็จสิ้นการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ส่วนการกำกับติดตามประเมินผลนั้นผู้เข้าร่วมสนทนาดังกล่าวเห็นว่าควรเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาที่ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าครูวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้าร่วมประชุมจังหวัดละ 10 คนรวมทั้งสิ้น 30 คน เห็นว่ารูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี มีความเป็นไปได้สูงในทุกประเด็น

ผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 6 คนพบว่าการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี มักจะเริ่มต้นด้วยการประชุมคณะครูของสถานศึกษาเพื่อหารือหรือแจ้งให้ทราบว่าในปีการศึกษานี้สถานศึกษาจะใช้แบบเรียนของใคร หรือเป็นการแจ้งให้ทราบว่าในปีการศึกษานี้สถานศึกษาจะใช้แบบเรียนเล่มใด จากนั้นก็จะแบ่งภาระหน้าที่การสอนโดยการกำหนดตัวครูแต่ละคนว่าใครจะสอนห้องใด ซึ่งแจ้งภาระหน้าที่ที่เป็นจุดเน้นของเขตพื้นที่หรือของสถานศึกษาให้คณะครูได้รับทราบและยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ ทั้งนี้รวมถึงรูปแบบการจัดทำแผนการสอน การวัดประเมินผลการสอน การแจ้งผลการเรียนของนักเรียนให้ผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับให้ทราบ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่จังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี จากการสนทนาดังกล่าว ระดับบุคคลหรือคณะบุคคลที่ทำหน้าที่ในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา การตัดสินใจให้สถานศึกษาต้องมีรูปแบบการบริหารหลักสูตรเป็นของตนเอง การสร้างความเข้าใจในหลักสูตรของสถานศึกษา การประเมินผลหลักสูตรขณะที่ทำการทดลองและภายหลังเสร็จสิ้น

การทดลอง และการกำกับติดตามประเมินผลการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาควรปรับปรุงพัฒนา ดำเนินการต่อไปและยกเลิก ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มเห็นร่วมกันว่า ควรเป็นบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาที่ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าครู วิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

ส่วนที่มาของหลักสูตรที่สถานศึกษานำมาใช้ในการเรียนการสอนในปัจจุบันนั้นกลุ่มสนทนาได้แยก ความคิดเห็นออกเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายแรกมีความเห็นว่า หลักสูตรที่สถานศึกษานำมาใช้ในการเรียนการสอนในปัจจุบันนั้นควรเป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรระดับชาติ และฝ่ายที่สองมีความเห็นว่า หลักสูตรที่สถานศึกษานำมาใช้ในการเรียนการสอนในปัจจุบันนั้นจะต้องเป็นหลักสูตรของสถานศึกษาที่พัฒนามาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อเป็นเช่นนี้การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาจึงเป็นจุดมุ่งหมายเดียวกันกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยที่สถานศึกษาจะไม่คำนึงถึงจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกับนโยบายการบริหารและการพัฒนาประเทศของรัฐบาล และยังเป็นจุดมุ่งหมายที่ไม่ต้องคำนึงถึงบุคลิกลักษณะของชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่อีกด้วย นอกจากนี้จุดมุ่งหมายระดับหลักสูตรที่ต้องสอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลาง และจุดมุ่งหมายของแต่ละกลุ่ม สาระการเรียนรู้ก็ต้องสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางอีกเช่นกัน ยกเว้นจุดมุ่งหมายของแต่ละสาระเท่านั้น ที่สถานศึกษาสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนเองได้

การกำหนดโครงสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษานั้นกลุ่มสนทนาเห็นว่า โครงสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาควรเป็นแบบเดียวกันกับโครงสร้างประสบการณ์ การเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ส่วนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในแต่ละสาระเรียนรู้นั้นจะต้องเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ ที่ผู้เรียนจะต้องนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้โดย ยึดแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลัก แต่ถึงอย่างไร ก็ดีถ้าถามถึงแหล่งที่มาของหลักสูตรสถานศึกษาแล้ว กลุ่มสนทนากลุ่มส่วนใหญ่เห็นสอดคล้องต้องกันว่า หลักสูตรของสถานศึกษาควรมีแหล่งที่มาจากความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก และอาจเสริมสังคมและ วัฒนธรรมเข้าไปด้วยก็ได้ ในเรื่องของการกำหนดเวลาเรียนนั้นกลุ่มสนทนาเห็นว่า ควรกำหนดเวลาเรียนที่เป็น เนื้อหากี่ชั่วโมง เวลาฝึกภาคปฏิบัติกี่ชั่วโมง และเวลาที่นักเรียนจะต้องไปค้นคว้าหาประสบการณ์เพิ่มเติมก็ ชั่วโมง ดังนั้นในแต่ละสาระควรกำหนดให้ชัดเจนลงไปเช่น ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สาระการเรียนรู้ ภาษาไทยมีทั้งหมด 5 สาระคือ สาระการอ่าน 60 (30-30-60) สาระการเขียน 40(10-30-40) การฟัง การดู และการพูด 30(10-20-30) หลักการใช้ภาษา 30(10-20-30) และวรรณคดีวรรณกรรม 30(10-20-30) เป็นต้น

ในเรื่องของการนำหลักสูตรไปใช้นั้น สิ่งเริ่มต้นที่สำคัญที่สุดก็คือ การสร้างความเข้าใจร่วมกันในหมู่ คณะครู และสิ่งที่แสดงออกถึงความพร้อมที่จะนำหลักสูตรของสถานศึกษาไปใช้ได้คือ การกำหนดเวลาในการ ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้พร้อมเพื่อให้ครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้รับรู้ว่า ในสาระการ เรียนรู้ที่ครูรับผิดชอบนั้นมีกี่กลุ่มสาระ แต่ละสาระจะสอนเนื้อหาเป็นเวลาเท่าใด และเป็นเวลาที่ใช้ปฏิบัติ เท่าใดทั้งนี้เพื่อต่อการวางแผนโครงสร้างและการจัดทำแผนการสอน เฉพาะกลุ่มสนทนาเห็นตรงกันว่า

ความสำเร็จของหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ที่ความพร้อมของครู การอาศัยแบบเรียนอย่างเดียวคงเป็นไปได้ยาก เพราะกลุ่มสนทนาเห็นว่าแบบเรียนนั้นเป็นเพียงหนังสือเสริมความรู้ให้กับนักเรียนเท่านั้น การสอนที่มีประสิทธิภาพจึงขึ้นอยู่กับความรู้และความสามารถของครู และเมื่อเกิดปัญหาใด ๆ ในขณะที่ครูนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ ผู้ที่จะให้คำแนะนำได้ดีที่สุดก็คือ คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาที่ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าครูวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

เมื่อสถานศึกษาได้นำหลักสูตรสถานศึกษาออกใช้แล้วย่อมจะต้องมีผู้ประเมินผลหลักสูตรที่น่าออกมาใช้นั้น กลุ่มสนทนาเห็นว่า ในการประเมินหลักสูตรของสถานศึกษานั้นกลุ่มสนทนาเห็นว่า ควรมีการประเมินภายหลังการบริหารหลักสูตรเสร็จสิ้นลง แต่ก็มีกลุ่มสนทนาบางคนเห็นว่า ควรมีการประเมินระหว่างดำเนินการบริหารหลักสูตรด้วย เพราะในความเป็นจริงแล้วเมื่อเกิดมีปัญหาลงขึ้นในขณะการนำหลักสูตรไปใช้ ถ้าเป็นปัญหาที่ไม่ใหญ่โตมากนักก็สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ทันที แต่แน่นอนที่สุดถ้ามีปัญหาเกิดขึ้นในขณะการนำหลักสูตรไปใช้ กลุ่มสนทนาเห็นว่าควรนำปัญหาเหล่านั้นไปปรับปรุงแก้ไขภายหลังการบริหารหลักสูตรเสร็จสิ้น โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

สรุปสิ่งที่จะต้องปรับปรุงและพัฒนาไปจากเดิมอันเนื่องมาจากการสนทนากลุ่มก็คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้สถานศึกษาสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายได้เองในระดับสาระเท่านั้น การกำหนดโครงสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้สถานศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องต่อความต้องการของผู้เรียนที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนการกำหนดเวลาเรียนในแต่ละสาระ กลุ่มสนทนากำหนดให้สถานศึกษากำหนดเวลาในการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร คือ กำหนดเวลาเรียนที่เป็นเนื้อหาและเวลาฝึกปฏิบัติให้ชัดเจน การนำหลักสูตรไปใช้ สนทนากลุ่มเห็นว่าความสำเร็จของหลักสูตรอยู่ที่ความพร้อมของครูการอาศัยแบบเรียนอย่างเดียวจะทำให้สถานศึกษาบรรลุผลสำเร็จได้โดยยาก การประเมินผลหลักสูตรกลุ่มสนทนาเห็นว่าควรมีการประเมินหลักสูตรภายหลังเสร็จสิ้นการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ส่วนการกำกับติดตามประเมินผลนั้นผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเห็นว่าควรเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาที่ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าครูวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้าร่วมประชุมจังหวัดละ 10 คนรวมทั้งสิ้น 30 คน เห็นว่ารูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี มีความเป็นไปได้สูงในทุกประเด็น

การอภิปรายผล

รูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี ในครั้งนี้มิได้แตกต่างกันจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมากนักโดยเฉพาะจุดมุ่งหมาย

ของหลักสูตรและโครงสร้าง เนื้อหาของหลักสูตร สาเหตุที่องค์ประกอบทั้งสองไม่แตกต่างจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นเป็นเพราะกลุ่มสนทนาไม่ต้องการให้มีผลกระทบกับผลการทดสอบระดับชาติ เพียงแต่ว่าในหลักสูตรของสถานศึกษาควรเพิ่มเติมการขึ้นนำกิจกรรมการเรียนการสอนลงในแต่ละสาระของโครงสร้างหลักสูตรในสาระการเรียนรู้ อันได้แก่ กิจกรรมการสอนภาคทฤษฎีใช้เวลาเท่าใด กิจกรรมการสอนภาคปฏิบัติใช้เวลาเท่าใดและกิจกรรมที่นักเรียนจะต้องไปแสวงหาความรู้ด้วยตนเองใช้เวลาเท่าใด ส่วนการนำหลักสูตรไปใช้นั้นกลุ่มสนทนาให้เน้นเนื้อหาที่เป็นความรู้ ความสามารถของครูมากกว่าการยึดแบบเรียนเป็นหลักการสอน ส่วนการกำกับติดตามประเมินผลหลักสูตรควรดำเนินการหลังเสร็จสิ้นการบริหารหลักสูตรแล้วเสร็จในแต่ละปีการศึกษา เพื่อนำเสนอให้คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา อันประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าครูวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ทราบเพื่อพิจารณาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจากประชากรผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี ที่มีวุฒิการศึกษาในระดับคุุณบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ที่สามารถเข้าร่วมกลุ่มสนทนากับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นได้ ดังนั้นผลของการสนทนาจึงเป็นไปในลักษณะที่ต่างก็เข้าใจสภาพของชุมชนเป็นอย่างดี การที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาที่จังหวัดอื่นจะนำไปใช้ จึงต้องนำไปใช้อย่างระมัดระวัง และควรจะทำวิจัยซ้ำเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่ารูปแบบการบริหารหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมานั้นสามารถนำมาใช้กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาที่ต้องการจะใช้ได้

ข้อเสนอแนะงานวิจัยต่อไป

การพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรีครั้งนี้ ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรเพื่อต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการศึกษาอย่างแท้จริงควรต้องมีการทำวิจัยซ้ำ โดยมีการเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่าง ปรับตัวแปรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพของชุมชนมากขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการยืนยันรูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอันที่จะนำไปสู่การพัฒนา หรือปรับปรุงคุณภาพการศึกษาที่เป็นความปรารถนาของชุมชนอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. (2543). *พื้นฐานรัฐศาสตร์กับการเมืองในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: โครงการปริญญาโท รัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ความต้องการแรงงานของผู้ประกอบการ. (2560, 23 มีนาคม). *มติชน*.
- ชนัน ชาติทอง. (2552). *การออกแบบการสอนและบูรณาการ*. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- ฐากร ตัณฑสิทธิ์. (2561, 4 มีนาคม). คอลัมน์ “แท้จริงความคิด; เพื่อนใหม่. *มติชน*.
- จ่าง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและการพัฒนา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). *แนวทางการพัฒนาการสอนกระบวนการคิด* (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ผู้อำนวยการสถานศึกษา. (2561, 5–9 มีนาคม). สรุพล พุดคำ [สัมภาษณ์].
- วิชัย วงศ์ใหญ่. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัทอาร์ แอนด์ ปริ้นท์จำกัด.
- Brown, L.G. (1990). Convenience in Services Marketing. *Journal of Services Marketing*, 4(1), 53-59.
- Krueger, Richard A. (1988). *Focus Group: A Practical Guide for Applied Research*. London: SAGE Publications.
- Lunenber, Fred C. & Ornstein, Allan C. (1996). *Educational Administration: Concepts and Practices* (2nd Ed.). Belmont: Wadsworth Publishing.